

Bemærkninger til forslaget

Etiske betragtninger – hensyn til personlig frihed og lighed blandt samfundsborgerne – tilsiger opgivelse af værnepligten. Indkaldelse til værnepligtstjeneste (militær eller civil) rummer et alvorligt anslag mod den personlige frihed og ødelægger tilmed ofte både privat og erhvervmæssig harmoni ved den afbrydelse, den indebærer i det øvrige livsforløb. Mange med arbejde indkaldes – og hjemsendes til arbejdsløshed. Ægteskaber og andre private relationer ødelægges ofte. Lighedshensynet krænktes ved, at de indkaldte (40 pct. af den mandlige halvdel af en årgang) skal bære en uforholdsmæssig andel af byrden ved opretholdelsen af det forsvar, et flertal af alle borgere gennem deres folketingsrepræsentation har besluttet. Denne byrde burde bæres af alle samfundets borgere som andre samfundsopgaver – og det vil kunne ske ved at aflønne og skabe sådanne tjenesteforhold i øvrigt, at forsvaret kan bemannes ad frivillighedens vej.

Det er som anført parentetisk ovenfor kun en mindre del af de unge, der pålægges værnepligtens særbyrde. Kvinder går fri, og mange mænd kasseres eller trækker frinummer. Dette forstærker uligheden for borgerne ved værnepligtens opretholdelse.

Hertil kommer, at den teknologiske udvikling har betinget, at det bliver stadig mere uddannelseskrævende at være effektiv soldat. Med den korte værnepligtstjenestetid betyder dette, at værnepligtige soldater kun i en ganske kort periode af deres tjenestetid kan indgå i kampberedskabet. Hovedparten af tiden er mandskabet under uddannelse. Det betyder et alvorligt pres på uddannelsesapparatet i forsvaret. Befalingsmænd og instruktører og alle de til uddannelsen i øvrigt hørende faciliteter i form af kaserner og materiel koster en helt uforholdsmæssig andel af de samlede forsvarsudgifter. Militæret kan med megen ret betegnes mere som en »uddannelsesmaskine« end et egentligt forsvar – og uddannelserne er vel at mærke næsten uden civil værdi, således at uddannelsespolitiske hensyn langtfra tilsiger systemets fortsættelse.

Den tvungne værnepligt har også medført en række samarbejdsvanskeligheder og »klimaproblemer« i forsvaret, som må anses for helt selvfølgelig følger af den tvungne rekruttering og følelsen af urimelig uligestilling – diskrimination – i forhold til dem, der slipper for værnepligten. Disse problemer vil på én gang blive overvundet ved en reform af rekrutteringen som foreslået. Tilsvarende kan anføres for civilforsvarets vedkommende. Tvangsudskrevne befalingsmænd med ringe pædagogiske forudsætninger og for øvrigt for ringe tjenestevilkår skaber ganske særlige problemer for klima og effektivitet.

Samtidig vil man kunne nedlægge den helt unyttige og urimelige civile værnepligt og alle dertil knyttede institutioner – til gavn for de berørte, men også for samfundsökonomien – ved denne reform.

De efterhånden ikke ubetydelige aflønninger af værnepligtige bevirker, at merudgiften pr. soldat, der er nødvendig (ved lønforhøjelse) for at sikre en frivillig rekruttering, må antages at være beskedent – og pr. soldat til rådighed for kampberedskabet vil der blive tale om en betydelig besparelse. Lønnen andrager således nu ca. 5.700 kr. pr. måned for de tvangsudskrevne, og med tilhørende ekstrasfaciliteter i form af frikort til DSB, fri uniform og frit kvarter på kasernen m. v. forekommer det realistisk at antage, at der højst vil være brug for at øge kontantlønnen med et par tusinde kroner pr. soldat pr. måned for at sikre en tilstrækkelig frivillig rekruttering.

I det følgende, forenkledede »regnestykke« er der udelukkende regnet med »runde tal« og visse forenklinger i forhold til den struktur, der tænkes skabt – for at illustrere hovedlinjen i den opnåede økonomi.

Regnes de tvangsudskrevne for nogenlunde uddannede til deltagelse i kampberedskabet efter 6 måneders uddannelse, vil de kun i 3 måneder være med i dette beredskab – 1/3 af deres indkaldelsesperiode.

Ud af de indkaldte ca. 12.000 soldater udgør kampberedskabet således kun ca. 4.000.